Bo Bergman, Hugo Svensson, Sivar Arnér, J. H. Kellgren, Johannes Edfelt m. fl.
medverkar med dikter, noveller och prosastycken i den nyutkomna Skaraantologien.
SKALDER I SKARA
av Germund Michanek
Illustr. av Stig Trägårdh
I ord och bilder tänger Skalder i Skara på ett försöken där allt de olika aspekterna av traditionernas och djupbetlivets stad.
12:50, inb. 15:50.
NATUR och KULTUR

Skogsindustriernas mervinster

I DEN AKTUELLA debatten har skogsindustrierna stora konjunkturvinster närmast betraktats som ett axiom. Exportstatistikens starkt stegrade siffror, som nått utan motsvarande ökning av de skarpade kvantiteterna, och svårigheterna att till någorlunda rimliga priser tillfredsställa hemmamarknadens behov erbjöd ett gott material för den, slutsatsen att de på trä som råvara baserade industrierna kunnat inregistrera mycket betydande inkomstökningar och att denna kulminerade under andra halvåret 1951.

Det är mot bakgrunden av dessa förhållanden förklarligt att veder- och virkesleverantörerna, dvs. skogsägarna, såg en möjlighet att genom högre priser bli delaktiga av den för industrin så gynnsamma konjunkturutvecklingen. Deras strävanden i denna riktning underlättades och förstärktes av köparparten. När pappersmassepro-duktionen kunde avsättas till priser som det tidigare varit "en nåd att ställa bedja om" och man runt om ute i världen, för att inte tala om på hemmamarknaden, ropade efter papper och för marginalkvantiteter var beredd att betala nästan vilka priser som helst framstod problemet att trygga råvaruförsörjningen som det viktigaste för företagsledningarna. Att problemets lösning innebar betydande kostnadsökningar ansågs i förhållande till färdigprodukternas höga prisnivå uppenbarligen vara en acceptabel konsekvens. Det skall emellertid gärna erkännas att det fanns även andra omständigheter än det goda marknadsläget som bidrog till företagens oro när det gällde tillförsel av råvara i betryggande omfattning. En sådan var den i allmänhet ganska svaga lagerutfyllningen vid ingången av år 1951, en annan de ytterligt små råvaruverkningsförhållandena under förra vintern. Därigenom accentuerades bristläget, vilket i sin tur givetvis bidrog till haussen på vedmarknaden.

Följden blev emellertid att uppgörelserna med skogsägarföreningarna innebar priser som i realiteten dikterades mera av fruktan för att icke erhålla råvara i tillräckliga kvantiteter än av en kall bedömning av det framtida marknadsläget för de produkter som skulle framställas av denna råvara.

Till bilden hör också den roll som höstens kronoskogsauktioner spelat för prisbildningen. Domänverket accepterade utan någon som helst tvekan konsekvenserna av den rådande situationen, och prisnittingen vid dessa auktioner blev som så många gånger förut normerande för skogsägareföreningarna.

Vad blev då resultatet av den starkt uppskruvade prisnivån? Jo, att köparna bimbinderi över hövet. Skogsägarna — både stora och små — bedömde läget riktigare. För den gällde det att utnyttja en situation som efter ett nyktert övervägande måste erbjuda ett tillfälle till stora förtjänster, som sannolikt inte skulle återkomma på många år. Över hela landet och i en utsträckning som knappast förutsetts av köparparten skrev man därför kontrakt om leverans av virke respektive sålde skogen på rot.

Redan under årets sista månader stod det emellertid klart för majoriteten av köparna att de överenskomna priserna var tillräckligt höga för att undanröja alla farhågor för otillräcklig råvaruförsörjning. Successivt började man begränsa sina köp samtidigt som priserna, i den mån de icke låsts genom växlade kontrakt, visade en starkt sjunkande tendens. Sannolikt förhåller det sig dock så att den berörda industrin vid årsskiftet hade så mycket ved kontraherad att endast ytterligt ogynnsamma drivningsförhållanden skulle minska kvantiteten under ett års normalförbrukning.

Sedan dess har åtskilligt inträffat. Englands under hösten 1951 beslutade längt gående importrestriktioner har börjat tillämpas och ytterligare skärpts. Maximipriser för pappersmassa har fastställts på flera viktiga marknader. Över huvud ter sig framtidsutsikterna ytterligt tveksamma, och priskurvan har definitivt vänt nedåt. Kan fabrikerna hållas i normal drift till priser som täcker anskaffningskostnaderna för råvarulagren, blir vil situationen inte kritisk, men det återstår att konstatera.

Men vad som däremot redan nu är ett faktum är nödvändigheten att i boksluten för 1951 skriva ned vedkontrakten till en nivå som svarar mot det nu gällande faktiska råvarupriset, eller riktigare till det pris som en försiktig bedömning av marknadsutvecklingen gör det motiverat att betala för nästa drivningssäsong.

När det har skett kommer man väl att konstatera att skogsindustrierna i gemen haft ett gott år, men att de som man trodde astronomiska och nästan som axiom betraktade mervinsterna till övervägande delen inte existerar. I något enstaka fall, där den egna skogsarealen är så stor att köp utifrån i nämnvärd utsträckning inte behöver förekomma, blir det otvivelaktigt mycket höga vinstsiffror. Onormala exportvinster har i övrigt även efter avdrag av konjunkturutjämningsavgifter visserligen under det gångna året fumsits hos industrin, men försvinner helt eller delvis i årsboksluten genom att det plötsliga prisfallet på ved med sänkningar av ända upp till 40 procent i förhållande till den kontraktbundna prisnivån medfört förluster av en mycket betydande storleksordning. Häremot svarar skogsägarnas mervinster, som emellertid till större delen torde inflyta först under 1952 och därigenom i motsvarande utsträckning undgår konjunkturbeskattning.

Man måste under dessa förhållanden fråga sig om det inte vore riktigast att dra konsekvensen av det snabbt förändrade läget och sloga tanken på konjunkturskatten. Den kommer inte bara när det gäller skogsindustrierna utan också för näringslivet i övrigt att vålla både företagen och skattemyndigheterna ett besvär som inte står i rimlig proportion till uppbördens storlek.

HELGE HEILBORN

Replik:

Direktör Heilborns anmärkningar är på en punkt sällande: den obetydligaste konjunkturskatten på grund av dess tekniska utformning blir för de enskilda skogsägarna. Det är också riktigt att skogsägarna i viss utsträckning får sin betalning först under 1952. Emellertid kommer beskattning att ske för likvider som uppgår till 1952, men till miljoner kronor — användes för en kvittning av en motsvarande underbalansering av årets fordbrukskryl; i så fall vore det dessutom ovidkommande om inkomstens för skogsägarna bokföringsmässigt hörde in 1951 eller 1952.

Vad angår exportindustrierna vinster synes direktör Heilborn vara alltför pessimistisk. Beträffande kontrakt föreligger vissa inskränkningar i avskrivningsrätten — också om finansministern frånghtt utredningsmännens förslag till ytterligare inskränkningar — och dessa bestämmelser gör det omöjligt att skriva ner på det sätt som direktör Heilborn synes räkna med. Prisfallet på exportområdet inträffade först för kort tid sedan — och har hittills inte gjort sig gällande på något märkbart sätt, då de gamla

Simenon äntligen på svenska

Georges Simenon

GEORGES SIMENON har av några auktoriteter, bland dem André Gide, placerats bland den franska litteraturens stora män, av andra kallas han vår tids bästa detektivförfattare. Vitsorden är, enligt anmälarens mening, inte alltför högt uppskruvade, åtminstone inte det sistnämnda. I Simenons författarskap produktion, enligt uppgift över hundra romaner, finns det visserligen en hel del som tycks ha tillkommit i hast och slarv. Men av de omkring femton böcker jag läst är det stora flertalet lysande. Dit hör "Mannen som såg tågen gå förbi", som för ett par år sedan kom på svenska, och den ena av de två nu översatta romanerna, *Kommissarie Maigret på semester* (Bonniers, 9:50); något lägre står *Min vän kommissarie Maigret* (Bonniers, 9 kr.), men även den är utmärkt. En mera överlägsen underhållning lär man inte finna i modern litteratur.

Det säga ofta att Simenon inte är någon "riktig" detektivförfattare. I en stor del av hans böcker är det i själva verket inte alls fråga om detektivarbete, även om ett mord sällan saknas. Det är analysen av mördare, därav och förfallna som dominerar denna grupp av romaner. Man övertygas av dessa snabba, hårda och ändå minutiösa teckningar, t. ex. av mördaren som blir sinnesrubbad i "Mannen som såg tågen gå förbi"; psykiatriker har förklarat analyserna skarpa och klarsynande som förstklassiga utlåtanden. Hur suggestiva dessa böcker än är, förblir de underhållande i den vitsordade meningen att man inte blir alltför engagerad och gripen; Simenons kyla ger en distans som skyddar läsaren; spänningen segrar totalt över medkänslan.

Men inte heller deckarna är några deckare i gammal hederlig mening, säga det. Och visst ligger det något i den anmärkningen. Det finns en realism och stundom ett slags råhet i skildringen (dock inte alls av tarvlig thrillertyp), som kontrasterar mot den engelska deckartypen; det tjusande med denna är till stor del att mördare och offer och misstänkta svepa in i en idyllism så perfekt att det ruskiga i saken i stället förlorar förvinner. Hos Simenon glömmer man inte att det är fråga om mord och mördare. Enligt min mening blir dock i regel denna inslkt inte så påträngande att den så kallade avkopplingen äventyras'. Det har också påstätts att inspektör Maigret i Parispolisen saknar rejäla detektivegenskaper; i stället för den torra systematiken hos inspektör Frénch möter här psykologisk spekulation under vindrickning och flanerande. Som älskare av engelska detektivromaner var jag också i början misstänksam mot Maigret, men har helt fallit till föga. Det speciella som man kräver av en detektiv och en detektivroman finns i dessa böcker; man funderar över brottlingens identitet och hur brottet begicks, och man luras inte i högre grad än ansträngdheten medger. På köpet får man skisser av människor och miljöer, med stänk av cynism, sentimentalitet och vemod — de ger berättelsen behag, men hindrar inte den egentliga trafiken.

Låt oss hoppas att publiceringen av Simenon på svenska nu kommer i gång på allvar. Det är åtskilliga hundra timmar av trevnad som här väntar svensk publik.

HERBERT TINGSTEN

Svenskarna och deras smycken

Emilie Höggvist i gala. (Målning av C. W. Nordgren 1837.)

Silverbägare har det nog samlats till bristningsgränsen i detta land, men för svenska smycken och deras historia har det inte funnits stort intresse till dess. Genom Nordiska museets utställning av smycken i svensk ägo 1949 fick man emellertid ett material att bearbeta. Resultatet följer nu i en förelämingsserie av museets tjänstemän och i en rikt illustrerad bok om smycket i den svenska drägten genom tiderna, som har mycket att lära oss på ett både lärt och populärt sätt — *Smycken i svensk ägo* (Nordiska museet, 24 kr.). Lika kärlekfullt och artistiskt engagerade i lämnet som den engelska författarinnan och samlerskan Margaret Flower, som utgivit boken "Victorian Jewellery" — recenserad i Dagens Nyheter 28/1 — får däranske inte de svenska vetenskaparna, men deras kunskaper sträcker sig längre tillbaka i tiden. Och just samklangen mellan form- och medeltidens smycken, kontrasten mellan sidena och allmogens efterslipande smycken, och skildringen av den egendomliga brytningstid under 1800-talet då folk utan tra-ditioner ökade den billiga galanterihandelns omsättning i valdsamt tempo är ytterst intressant. Anna-Maja Nyléns kapitel om brudsmyckena och fästmansgåvor, som öppnar perspektiv ända ner till formsnöskra regler för familjeekonomi och sammanlevnad, som kyrkan inte hade makt att bryta förrän sent-på 1900-talet, hör till de mest läsvärda.

Smyckets band till drägten utreds av Gunnel Hazelius-Berg, som påpekar att det egentligen bara är brochen som haft någon uppgift fram till våra dagar, och Bo Lagercrantz meddelar att det udda armband vi alla här är ett så sent påfund som från 1840-talet. Tidigare hade man alltid två likadana, ett på var arm, precis som man hade ett örhänge i varje öra. Dessa armbandens skiftningar anses vanligen genom arv. Om halssmycken har bokens redaktör, Brynolf Hellner, gjort en utredning, medan Kersti Holmqvist fått ringarna på sin lott, liksom förteckningen över svenska juvelerare och guldarbetare, medan Bengt Bengtsson skriver om guldsmedsarbetets teknik. Bilderna är utomordentligt väl tagna. Och när man ser alla dessa porträtt där varje smycke är så minutiöst avbildat av målaren att originalet lätt kan identifieras står det en: Aldrig blir vi mätade, och hur sällan låter vi oss ens fotograferas, med intressanta smycken av i dag!

EVA VON ZWEIGBERGK

Prislävling
med många värdefulla priser
Se annons om filmprogrammet
"Homma med Husmor"
på sidan 28

då vänner träffas...

DUBONNET
världsberömd fransk aperitif

NYHET
Arvet från Fredrika Bremer
En bild av Fredrika Bremer sammanställd ur hennes skrifter
av Gustaf Fredén
15:50, inb. 21: —
GLEERUPS

NYHET
den plastlackerade Ji-Te dörren
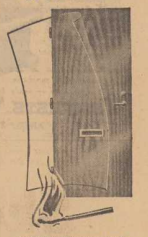
med sidenglänsande, motståndskraftig, spricksäker och tvätthar yta, som dessutom är eldskyddande
Begär broschyr!
Ji-Te
AKTIEBOLAG - ÅSTORP
Tel. namnarop "Ji-Te bolaget"

Nya idéer... Ny formgiv... Nya modeller...

LANI-tillverkningen av moderna, ändamålsenliga sittmöbler, tvingar och madrasser bygger på 40-årig erfarenhet och följer en väl prövad linje.
LANI genialiska spiralsystem har nu kompletterats med LANI "Sick-sack-bryggan" — ett fjädrande underlag, som fångar upp varje extra belastning på spiralkärnan och ger underspänst. Låt är möbelhandlare demonstrera de nya LANI-modellerna!

BYGGDA PÅ Lani KVALITET

LANI "Sick-sack-brygga" ger underspänst
Sick-sack-brygga
Genomskärning av Lani spiralkärna.

MJUKT MED MÅTTA
I LANI ingår endast stoppningsmaterial av högsta klass. Skumgummi — s. k. Latex — användes givetvis även i LANI-tillverkningen men endast där vi — för den verkliga komforten — ansar detta material lämpligt. Vi tror på den måttliga mjukhetens fördelar...

Ovans: LANI-Pallas — en ny, modern soffgrupp.
Fåtölj ..... Kr. 272:—
2-sits. soffa .... Kr. 429:—
3-sits. soffa .... Kr. 515:—

T. v. LANI-Margita Oranlappsfåtölj med nackbunde Kr. 277:—
Soffa .. Kr. 329:—
Låg fåtölj Kr. 207:—

LANI är ett kvalitetsmärke sedan över 40 år.
Säljes av ledande möbelaffärer över hela landet.

Ovans: LANI-Helena Oranlappsfåtölj — ren och vacker i linjerna — liten men ändå stor
Med nackbunde ..... Kr. 255:—
Hög fåtölj ..... Kr. 184:—
Låg fåtölj ..... Kr. 164:—
Soffa ..... Kr. 272:—

Priserna å fåtöljgrupperna gäller inkl. klädselarbete men exkl. tyg.

Bygg Er sängutrustning kring en kvalitetsmadrass med LANI genialiska spiralsystem. Begär LANI-katalogen hos Er möbelhandlare — denna visar att flertal moderna, ändamålsenliga enkel- o. dubbelsängar till förmånliga priser

Ovans: Detaljbild av LANI-Mona — en svängbar, vacker dubbelsäng med bakgavel i alm eller mahogny, inkl. bäddmadrass och fotstöd
Kr. 846:—

Gavel till säng LANI-Fergana m. rottingflätning

Gavel till LANI-Allona. Tillverkas i boned bok.

En Lani-bädd ger underbar avslappning – är eller är...
Sängbotten av LANI-Susan — en liksidig, genomsittfad madrass utan tvärarm.
Storlek 190×190×16 cm Kr. 174:—

A/B LARSSON & NILSSON, MALMÖ — sedan år 1908 tillverkare av madrasser, sängar och sittmöbler

FLERON
TILLBEHÖR RESERVDELAR
för alla vanliga mc-märken
Ansiktsskydd, Avgasrör, Backspeglar, Bakljktor, Batterier, Bränsletankar, Bromsband. Drev av alla slag, Däck.
Förkromade fälgar, Förgasare, Gashandtag, Gladgen, Hastighetsmätare, Kedjor, Kondensatorer, Kompletta balansparter (IFA, Ilo, Sacha, DKW 98).
Ljuddämpare, Luftrenare, Mclås, Munstycken, Omkopplare, Radier, Signalhorn, Stelb aldvagnar, Stråkfastare, Styrstänger, Störtbjälmar.
Teleskopgafflar, Ventiler, Ventilfjädrar, Ventilstyrningar, Vevstakar för 18tvitaktare (IFA, Ilo, Rex, Sacha), Vevtappar, Skal, rullar och lagerbanor för fiertalet mc-märken. Växelådor, Växellddsdelar.

DE KAN SITA PÅ DEM
BSA
A.-B. E. FLERON
STOCKHOLM: Kommendörsg. 22. Tel. 67 00 04—05.
GOTEBORG: Friggagat. 3. Tel. 15 25 09, 15 09 04.
MALMÖ: Malmgatan 4. Tel. 728 98 vinsk.

Då vi nästa säsong kommer att ägna oss så gott som uteslutande åt tillverkning av originalmodeller, har vi beslutat att hela vårt nuvarande lager i konfektion av
Pälsar och Jackor
utförsäljas!
till och långt under inköpspriser
Obs.! Endast i dag!
LUNDEGREN & PETERS AB
ADOLF FREDRIKS KYRKOGATA 5—7 • TELEFON 20 28 88

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.